

چالش‌های سرمایه‌گذاری در حوزه برق

رضا پدیدار - نایب رئیس فدراسیون صنعت نفت ایران

صنعت برق ایران در آستانه بحران تاریخی خود قرار دارد. بحرانی عمیق که ریشه در لایه‌های پیچیده‌ای از رفتارهای ناموزون، سوء مدیریت سیستماتیک، برنامه‌ریزی‌های نادرست و نیز فساد ساختار یافته دارد. ارقام و آمارهای موجود بزرگ از واقعیتی تلخ بر می‌آید که هر یک به تنهایی می‌تواند زنگ خطری را برای کل نظام اقتصادی کشور به صدا در آورد. بر اساس آخرین گزارش‌ها و بررسی‌های انجام شده در بخش‌های مختلف اقتصادی و غیر اقتصادی، این بحران تصادفی نبوده، بلکه نتیجه طبیعی سال‌ها بی‌توجهی به هشدارهای مکرر کارشناسان و به‌ویژه نهادهای نظارتی است. ارقام و آمارهای موجود پرده از واقعیتی تلخ بر میدارد که هر یک به تنهایی می‌تواند زنگ خطر را برای کل نظام اقتصادی کشور به صدا در آورد.

بر پایه گزارشات تحلیلی معاونت اقتصادی و نیز مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، زیان انباشته صنعت برق که به ۱۸۵ هزار میلیارد تومان رسیده است، معادل ۲۰۱ سال بودجه کامل وزارت نیرو است و این یعنی هر سال بخش قابل توجهی از منابع مالی کشور صرف جبران کسری این صنعت می‌شود. همچنین بر اساس آخرین گزارش مکتوب در روزنامه شرق که حاصل از مطالعات میدانی این روزنامه در اسامل بوده است نشانگر آنست که بدهی‌های انباشته این صنعت نیز از مرز ۲۰۰ هزار میلیارد تومان گذشته که معادل ۴۵ درصد آن مربوط به بدهی صنایع انرژی بر است. چرا که این صنایع نیز که طبق قانون موظف بوده‌اند نیروگاههای اختصاصی احداث کنند، به تعهدات خود عمل نکرده و اکنون با بدهی ۶۰ هزار میلیارد تومانی، یکی از اصلی‌ترین عوامل فشار بر شبکه برق کشور محسوب می‌شوند. از سوی دیگر و براساس گزارشات موجود در مرکز پژوهش‌های مجلس نشانگر این مطلب مهم است که سیستم تعرفه‌گذاری فعلی که باید موتور محرکه توسعه صنعت برق باشد، تبدیل به اصلی‌ترین عامل بحران شده است. در این رابطه و براساس آمار و ارقام منتشره در تمام شده تولید هر کیلووات ساعت برق که به ۸۲۰۰ تومان رسید، در مقابل متوسط نرخ فروش به مشترکان خانگی که تنها ۵۲۰ تومان است، نشان دهنده یک شکاف ساختاری عمیق در این فرآیند ناموزون است. این زیان فاحش که منجر به مابه التفاوت هفت هزار و ۶۸۰ تومانی است (برای هر کیلو وات ساعت)، سالانه ۱۲۷ هزار میلیارد تومان به صنعت برق کشور زیان وارد می‌کند. چنین سیستم ناکارآمدی نه تنها هر گونه سرمایه‌گذاری جدید را غیر ممکن کرده، بلکه بسیاری از نیروگاههای موجود را نیز به ورشکستگی کشانده است. ضمناً خصوصاً سازی‌های دهه ۱۳۸۰ که با شعار افزایش بهره‌وری و جذب سرمایه‌گذاری آغاز شد، در محل به فاجعه‌ای مدیریتی تبدیل شده است بر اساس گزارشات و بررسی‌های معاونت اقتصادی اتاق بازرگانی ۶۸ درصد نیروگاه‌های واگذار شده به بخش خصوصی امروز با کمتر از ۵۰ درصد ظرفیت اسمی خود کار می‌کنند. ضمناً نکته تاسف بار اینجاست که همین نیروگاههای یک بازده، سالانه ۱۴ هزار میلیارد تومان بابت هزینه آمادگی دریافت می‌کنند بدون آنکه تولید قابل توجهی را داشته باشند.

از سوی دیگر و بر پایه همین گزارش حدود ۴۲ درصد قراردادهای خرید تضمینی برق با تاخیر بیش از ۱۸ ماه در پرداخت مواجه هستند، که خود نشان دهنده عمق بحران مالی و اعتیاد صنعت برق است. چرا که این وضعیت باعث شده تا بسیاری از سرمایه‌گذاران واقعی یا ورشکست شوند و یا از ادامه فعالیت منصرف شوند.

از سویی دیگر بهره‌وری در صنعت برق ایران که باید یکی از شاخص‌های کلیدی توسعه باشد، در سطح نگران‌کننده‌ای قرار دارد. راندمان متوسط نیروگاههای حرارتی که به ۳۷ درصد کاهش یافته، معادل ۱۵ درصد کمتر از استانداردهای جهانی است و این یعنی اتلاف سالانه میلیارد دلار سوخت.

این ارقام به وضوح نشان می‌دهد که سیستم کنونی به جای حرکت به سمت پهنه‌سازی، هر روز ناکارآمد تر می‌شود و منابع ملی را هدر می‌دهد. از سویی دیگر انرژی‌های تجدید پذیر که می‌توانستند راه‌حلی برای بخشی از مشکلات باشند و ایران با توجه به ظرفیت بالای خورشیدی و بادی می‌توانست در این زمینه پیشواز باشد، خود به بازیچه‌ای در دست همان شبکه ذینفع تبدیل شده‌اند. از سویی دیگر باید گفت که صنعت برق ایران نیازمند یک تحول اساسی در چند محور اصلی است که باید به‌صورت هماهنگ و سیستماتیک اجرا شوند.

نخستین و فوری‌ترین اقدام، اصلاح ساختار تعرفه‌گذاری انرژی است که باید به‌صورت تدریجی اما قاطعانه به سمت قیمت‌های واقعی حرکت کند. در این مسیر، ایجاد مکانیسم‌های حمایتی هوشمند برای اقشار آسیب پذیر ضروری است تا بار اصلاحات به‌صورت عادلانه توزیع شود. دومین اقدام ضروری که باید به موازات اصلاح تعرفه‌ها انجام شود، شفاف‌سازی کامل در مورد قراردادهای نیروگاهی و عملکرد نیروگاه‌های واگذار شده است. سومین محور تحول، بازنگری اساسی در سیستم دیسپاچینگ ملی است که باید از یک نهاد وابسته به وزارت نیرو به یک سازمان مستقل با حضور نمایندگان واقعی بخش خصوصی، دانشگاهیان و نهادهای نظارتی تبدیل شود. این سازمان باید شفاف و بر اساس معیارهای فنی و اقتصادی، تصمیمات مربوط به توزیع برق را اتخاذ کند. ایجاد سیستم‌های نظارتی آنلاین نیز امکان رصد لحظه‌ای عملکرد نیروگاه‌ها و توزیع برق را فراهم می‌کند. چهارمین و شاید مهم‌ترین اقدام، مبارزه جدی با لابی‌های سوخت و واردات است که سال‌هاست با ایجاد کمبودهای مصنوعی، بازار را به سمتی که می‌خواهند هدایت می‌کنند. این مبارزه باید شامل نظارت دقیق بر سوخت نیروگاه‌ها، ممنوعیت واردات ژنراتورهای دیزلی غیر ضروری و برخورد قاطع با کسانی باشد که به عمد باعث ایجاد خاموشی می‌شوند. نکته حائز اهمیت این است که تمام این اصلاحات باید در چارچوب یک برنامه جامع و با زمان بندی مشخص انجام شوند. از طرفی تجربه نشان داده که اصلاحات جزئی و پراکنده نه تنها مشکل را حل نمی‌کند، بلکه ممکن است به تشدید بحران بیانجامد. برنامه اصلاحی باید شامل مراحل کوتاه مدت (یکساله)، میان مدت (سه ساله) و بلند مدت (پنج ساله) باشد و پیشرفت آن به‌صورت مستمر رصد شود.

در صورت عدم انجام اصلاحات به موقع صنعت برق ایران تا ۵ سال آینده با بدهی بیش از ۴۰۰ هزار میلیارد تومانی و خاموشی‌های روزانه بین ۴ تا ۸ ساعت مواجه خواهد شد. این بحران به تعبیری دیگر یک مسئله فنی یا اقتصادی نیست، بلکه یک تهدید امنیتی ملی است که می‌تواند تمام ساختارهای اقتصادی و اجتماعی کشور را تحت تاثیر قرار داده و فرصت‌های توسعه را از فرآیند مدیریتی کشور خارج سازد.

برنامه مراسم تشیع رهبر شهید اعلام شد

تهران.

روز دوشنبه ۱۵ تیرماه ۱۴۰۵ مصادف با بیست‌ویکم ماه محرم: مراسم تشیع در تهران.
روز سه‌شنبه ۱۶ تیرماه ۱۴۰۵ مصادف با بیست‌دوم ماه محرم: مراسم تشیع در شهر مقدس قم.
روز پنج‌شنبه ۱۸ تیرماه ۱۴۰۵ مصادف با بیست‌چهارم ماه محرم و شب شهادت امام سجاد علیه‌السلام: مراسم تشیع در مشهد مقدس و تدفین در حرم ملکوتی امام‌رضا (علیه‌الآل‌والتحیة و النشاء)
از عمو مردم شریف و عزیز، آزادگان جهان، دلدادگان مکتب اسلام و علاقه‌مندان به ایران دعوت می‌شود با حضور در این مراسم باشکوه، آن رهبر شهید را بدرقه کنند. جزئیات این مراسم متعاقباً بااطلاع عموم خواهد رسید.

راه‌اندازی «صورا» برای ساماندهی اطلاعات مالی و شفافیت

جنگی تصریح کرد: در طول جنگ ۴۰ روزه، دوره آتش‌بس و شرایط محاصره، مثلث مردم، میدان و دولت شکل گرفت و همین هم‌افزایی موجب شد اقدامات مؤثری در میدان انجام شود.

وی افزود: صبر و مقاومت مردم دو بعد مهم داشت؛ نخست حضور در صحنه و خالی نکردن میدان‌های اقتصادی و اجتماعی شهرها و دوم درک عمیق از نقش دولت در مدیریت شرایط دشوار.

وزیر امور اقتصادی و دارایی عنوان کرد: با وجود گرانی‌ها و فشارهای اقتصادی، کالاهای مورد نیاز مردم تأمین شد و چرخ اقتصاد کشور به حرکت خود ادامه داد.

مدنی‌زاده خاطرنشان کرد: هرچند برخی تلاش می‌کنند در رسانه‌ها القا کنند که اقتصاد ارتباطی با جنگ ندارد، اما واقعیت این است که جنگ آثار اقتصادی خود را به همراه دارد؛ با این حال تلاش‌های شبانه‌روزی دولت و مجموعه وزارت اقتصاد برای تسهیل شرایط ادامه دارد.

وی در ادامه با اشاره به خسارات وارد شده به برخی صنایع بزرگ کشور گفت: در جریان جنگ، صنایعی مانند فولاد، گاز و پتروشیمی نیز آسیب دیدند، اما با همراهی مردم و تلاش دستگاه‌های اجرایی، اقتصاد کشور همچنان در حال حرکت است.

داد: در وزارت اقتصاد تلاش کردیم در سه جنگ اخیر، ضمن مدیریت امور جاری، نگاه و جهت‌گیری بلندمدت خود را حفظ کنیم و راه‌اندازی این سامانه که در فضای پس از جنگ انجام شد، نمادی از همین رویکرد است. مدنی‌زاده با اشاره به نقش مردم، میدان و دولت در عبور از شرایط

در پی عروج خونین مرجع عالی‌قدر جهان تشیّع، رهبر حکیم انقلاب اسلامی و پرچمدار جبهه حق و مقاومت، امام مجاهد شهید حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی حسینی خامنه‌ای (قدس‌الله‌نفسه‌الزکیه)، جهان اسلام در سوگ فقدان بزرگمردی نشسته است که سراسر عمر پربرکت خویش را در راه اعتلای کلمه حق، دفاع از اسلام، خدمت به مردم و هدایت امت اسلامی سپری نمود. آن قائد شهید، با ایمان راسخ، مجاهدت خالصانه، صبر استوار و بصیرت الهی، همواره پرچم استقلال ایران عزیز و هدایت و عزت امت اسلامی را برافراشته نگاه داشت؛ نام و یاد آن یگانه دوران در تاریخ ایران عزیز، جهان اسلام و در دل آزادگان عالم ماندگار خواهد بود.

به گزارش دفتر حفظ و نشر آثار رهبر شهید انقلاب اسلامی، ستاد بزرگداشت عروج خونین امام مجاهد شهید حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (اعلی‌الله‌مقامه‌الشریف)، ضمن عرض تسلیت به محضر مبارک

وزیر اقتصاد با تأکید بر اینکه راه‌اندازی این سامانه نمادی از حفظ نگاه بلندمدت در شرایط جنگی است، گفت: وزارت اقتصاد تلاش کرده است حتی در اوج فشارهای ناشی از جنگ، از مسیر اصلاحات فاصله نگیرد.

به گزارش مهر، سیدعلی مدنی‌زاده وزیر امور اقتصادی و دارایی در مراسم رونمایی از سامانه جامع صورت‌های مالی «صورا» این سامانه را اقدامی رو به جلو در مسیر شفافیت و ساماندهی اطلاعات مالی کشور عنوان کرد.

وی با قدردانی از نمایندگان مجلس برای فراهم ساختن بستر قانونی راه‌اندازی این سامانه و همچنین تلاش‌های پیشین در وزارت اقتصاد اظهارکرد: این اقدام، کاری با سابقه بر زمین ماندن است که پس از سال‌ها تلاش به سرانجام رسیده است.

مدنی‌زاده همچنین از مجموعه وزارت اقتصاد و شبکه بانکی کشور که اجرای این طرح را پس از مدتی وقفه به سرانجام رساندند، تقدیر کرد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی با اشاره به تأثیر شرایط جنگی بر روند فعالیت‌های دولت افزود: جنگ‌ها معمولاً باعث می‌شوند بسیاری از فعالیت‌ها، به‌ویژه در بخش دولتی، به سمت اقدامات روزمره و دفع مسائل فوری سوق پیدا کند و از مسیر برنامه‌های بلندمدت فاصله بگیرد. وی ادامه

توافق دولت و مجلس بر سر ۹ اولویت اقتصادی

می‌کنند.

رایزنی‌های گسترده میان دولت و مجلس
رئیس سازمان برنامه و بودجه با اشاره به رایزنی‌های گسترده میان دولت و مجلس برای تدوین بسته‌های اقتصادی جدید، از برگزاری نشست‌های هفتگی میان تیم اقتصادی دولت و رؤسای کمیسیون‌های اقتصادی، برنامه و بودجه و اصل ۹۰ مجلس خبر داد و گفت: در این جلسات، مسائل و چالش‌های اقتصادی کشور به صورت مشترک بررسی می‌شود تا برنامه‌ای کوتاه‌مدت و عملیاتی برای عبور از شرایط موجود تدوین شود.

پورمحمدی تصریح کرد: در جریان این مذاکرات، دولت و مجلس بر سر ۹ موضوع و اولویت مهم کشور به توافق رسیدند و هم‌اکنون جزئیات و برنامه‌های اجرایی این محورها در حال تدوین است.

به گفته وی، بخشی از اقدامات ممکن است در قالب اصلاح بودجه امسال، بخشی در چارچوب بازنگری برخی احکام برنامه هفتم توسعه و بخش دیگری از طریق مصوبات هیأت وزیران، مجلس شورای اسلامی یا شورای عالی

بازگشت ۳۸ درصد از ظرفیت پتروشیمی به چرخه تولید

شبکه و بورس انرژی بود تا شرکت‌های پتروشیمی با اولویت تأمین نیاز مردم و صنایع پایین‌دستی هرچه سریع‌تر به مدار تولید بازگردند.

وی با اعلام اینکه خوشبختانه با تلاش‌های انجام‌شده، تاکنون حدود ۳۸ درصد از ظرفیت‌هایی که از دست رفته یا تحت‌تأثیر قرار گرفته بودند، به تولید بازگشته‌اند، بیان کرد: برای مرحله نخست بازیابی، یک برنامه کوتاه‌مدت دوماهه تعریف شده است که فاز نخست آن تا پایان خرداد دنبال می‌شود. امیدواریم در مراحل بعدی، شرکت‌های بیشتری به‌تدریج به مدار تولید بازگردند.

روند افزایشی عرضه محصولات پتروشیمی
مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی تأکید کرد: همه تلاش‌ها بر پایه تأمین نیاز صنایع داخلی استوار شده است. به این منظور، در نشست این دفتر استوار تنظیم بازار به ریاست معاون اول رئیس‌جمهوری، گزارشی برای کنترل و مدیریت بازار محصولات پتروشیمی ارائه شد.

عباس‌زاده با اشاره به اینکه عرضه محصولات پتروشیمی در هفته‌های گذشته افزایش یافته است، تأکید کرد: با افزایش عرضه‌ها، حجم رقابت در بورس کالا کاهش یافته است و انتظار می‌رود با عملیاتی‌شدن دوباره برخی شرکت‌ها در هفته‌های اخیر و عرضه محصولات آن‌ها، آرامش بیشتری بر بازار این محصولات حاکم شود.

معاون وزیر نفت با اشاره به وضع محصولات پلیمری در دوران جنگ گفت: خوشبختانه زنجیره تولید پلی‌اتیلن در جنگ آسیب ندید. بااین‌حال، در روزهای

ابتدایی پس از حملات، نگرانی‌هایی در جامعه و میان فعالان صنایع پایین‌دستی نسبت به آینده تولید صنعت پتروشیمی شکل گرفته بود و نوعی التهاب در بازار ایجاد شد.

عباس‌زاده با اعلام اینکه با برگزاری نشست‌های مستمر با انجمن‌ها و تولیدکنندگان پایین‌دستی و تشریح برنامه‌های بازسازی، این نگرانی‌ها تا حد زیادی برطرف شد، تأکید کرد: برخی مجتمع‌ها که آسیبی ندیده بودند، بلافاصله تولید خود را آغاز کردند و محصولات ذخیره‌شده در انبارها به بورس کالا عرضه شد. وی تصریح کرد: امروز بازار محصولات پلیمری و پلاستیکی به ثبات مناسبی رسیده است. حتی در بعضی محصولات، در همین اوضاع کنونی، تولید بیش از نیاز داخلی است.

صادرات محصولات مازاد بر نیاز بازار داخلی

مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی با بیان اینکه پس از اعلام آتش‌بس، به‌صورت موقت محدودیت‌هایی برای صادرات برخی محصولات اعمال شد تا نیاز داخلی به‌طور کامل تأمین شود، گفت: اما اکنون برای بخشی از محصولاتی که مازاد تولید دارند و انبارها از آنها پر شده، مجوز صادرات دوباره صادر شده است. البته برای محصولاتی که همچنان با محدودیت عرضه روبه‌رو هستند، ممنوعیت صادرات برقرار است.

عباس‌زاده با اشاره به روند بازگشت مجتمع‌های پتروشیمی به مدار تولید بیان کرد: تنها در هفته جاری دو مجتمع بزرگ پتروشیمی به مدار تولید بازگشته‌اند. این روند ادامه خواهد داشت و سایر شرکت‌ها نیز به‌تدریج فعالیت خود را از سر خواهند گرفت که نتیجه آن، ایجاد آرامش بیشتر در بازار خواهد بود.

سکوهای بر خط موظف به رعایت قانون مبارزه با پولشویی هستند

بر تلافی پولشویی‌های فیزیکی هستند و در آیین‌نامه، استثنایی برای آنها لحاظ نشده است.

بنابراین تمام سکوهای برخط فروش طلا، نقره و مسکوکات موظفند تمام الزامات مربوط به مبارزه با پولشویی و مقابله با تأمین مالی تروریسم را به‌ویژه در معاملات نقدی یا مبتنی بر تهاوت، رعایت کنند.

از جمله این الزامات می‌توان به شناسایی مشتری با اسناد و مدارک معتبر، ثبت و نگهداری سوابق معاملات و اطلاعات تراکنش‌ها و ارسال گزارش معاملات و عملیات مسکوکات به مرکز اطلاعات مالی اشاره کرد.

با توجه به ریسک‌های قابل توجه پولشویی در معاملات طلا، وزارت صمت مطابق قانون مبارزه با پولشویی وظیفه دارد بر فعالیت فروشندگان و سکوهای معاملاتی طلا «نظارت دقیق و فعال» داشته باشد و ریسک‌های مرتبط با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در این بخش را به‌طور ویژه کنترل

مرکز اطلاعات مالی اعلام کرد: فروشندگان طلا، نقره، مسکوکات و سایر فلزات و سنگ‌های گرانبه طبق قانون مبارزه با پولشویی، در زمره اشخاص مشمول قرار دارند و در قالب «حرف و مشاغل غیرمالی» تعریف می‌شوند.

به گزارش مرکز اطلاعات مالی، مشاغلی که به‌طور عمد با وجه نقد یا شبه‌نقد - از جمله طلا و فلزات گرانبه‌به‌عنوان ابزار پرداخت - سروکار دارند، از نظر ریسک پولشویی و تأمین مالی تروریسم در گروه حرفه‌های پرخطر طبقه‌بندی می‌شوند. به همین دلیل مجموعه‌ای از تکالیف قانونی و الزامات نظارتی برای این گروه در «آیین‌نامه اجرایی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم» پیش‌بینی شده است.

بر اساس این مقررات، خرید و فروش برخط طلا، نقره و مسکوکات همچنین سکوهای معاملاتی آن‌ها، مشمول همان احکام و الزامات حاکم